

מיכל בקי – "האינקובטור והוונטילטור"

עבודותיה החדשות של מיכל בקי מדגישות ביתר שאת את הקושי הקיים בהגדרה ובמיפוי של יצירתה. המהלך הכמעט אוטומטי של שיוך יצירת אמנות לזרם מסוים אינו יכול לעבוד בקלות במקרה של בקי. התמונה הכוללת המתקבלת מצפייה בציוריה חושפת הבנייה רבת שנים של כתב יד אישי, מובחן ומורכב, שגם אם ניתן לזהות בתוכו זיקות והשפעות מזרמים שונים, הרי שאלה נבלעים בתוך היצירה ומתפקדים בה כרקע בלבד.

החומר עצמו, באמצעות שימוש במגוון טכניקות הכוללות דיו, פחם ובעיקר צבע תעשייתי והניסיונות שהיא עורכת עם חומרים חדשים, מהווה מרכיב חשוב ומניע בעבודתה.

בקי מצליחה ליצור תזמון הרמוני מפליא בין קו, כתם וקומפוזיציה, כשהיחס ביניהם תמיד מרתק. יחד עם זאת ועם כל חשיבותם, אלה אינם העיקר, וציוריה חורגים ומתעלים הרבה מעבר לשפה עצמה.

השפה היא כלי שמשרת ותואם את הלך הרוח שבקי מעבירה בציוריה.

המתח הדואלי המתקיים ביצירותיה בין דימוי להפשטה, בין מהוקצעות אלגנטית לחספוס, בין צמצום למלאות, בין המקרי למתוכנן, בין מורבידיות לקלילות, בין ילדה לאשה, בין איפוק להתרת רסן ובין אוירה קודרת ואקספרסיבית לבין התבוננות מרוחקת וגרוטסקית, כל אלה יוצרים ציור חידתי ולא מפוענח המשדר צער ונידחות, עוצמה וחולשה אך לא פחות מאלה הומור וחמלה.

נראה שבקי מרשה לעצמה פעמים רבות לשחק, ליצור אשליה ותעתוע, לחצות את הגבולות המוכרים, לנסות שוב ושוב, לעיתים רק כדי לדעת ולהבין מה לא מתאים לה, אבל זהו חלק הכרחי מהתהייה,

הספק ואי הוודאות שהיא אינה חוששת להימצא בהם.

הציור של בקי חף מכל מניירה ונוסחתיים, כל ציור הוא חיפוש חדש ורענן. עבודותיה של בקי אינן זמינות לדיבור רווח על המקום ועל אידיאולוגיות, הן מתכנסות כולן למימד אישי וקיומי ונוגעות בתמצית הקיום האנושי, כשהטראגי והקומי כרוכים בו יחדיו.

הדרמה שבקי יוצרת בציוריה נותרת מאופקת. היא חושפת טפח, אך נמנעת מהשתפכות מיותרת.

הדברים נרמזים, נשארים בגדר סוד ומותירים מקום גם לצופה.

נתקתי מהחוט. אך זו דרכו של השיח

הנגש מקרוב כעומד על סף,

הנמנע, הנסתר, ואינו נתן להביע

והוא עמק ואפל, מחריש מכנף.

יכבד בת מרים, מתוך "נותקתי מהחוט, זו דרכו של השיח", מתוך "שירה בראי עצמה" (רות קרטון בלום)

יאיר שולביץ